

Handläggare
Andrea Salguero Sjöwall
Telefon: 08-50833919

Till
Utbildningsnämnden
2024-09-26

Ansökningar om godkännande av huvudman för fristående gymnasieskolor i Stockholms stad och närliggande kommuner

Remisser från Skolinspektionen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remisserna till Skolinspektionen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat ytterligare 6 ansökningar från fristående huvudmän. Ansökningarna avseende gymnasieskola omfattar särskilda varianter inom det estetiska området av naturvetenskapsprogrammet eller samhällsvetenskapsprogrammet. Vid fullt utbyggd verksamhet rör det sig om 177 platser. En stor andel av ansökningarna gällande särskilda varianter avser tillstånd för redan befintliga utbildningar i Stockholms stad. Samtidigt inkluderar en del av ansökningarna en viss ökning av elevplatser.

Stockholms stad och regionens befolkningsprognoser visar att det finns ett ökat behov av studieplatser i gymnasieskolan fram till 2026. Efter det blir det en viss minskning och sedan planar befolkningskurvan ut. Inom grundskolan har befolkningsprognosen under de senaste åren visat på ett kraftigt minskat elevantal i Stockholms stad om kan komma att påverka även gymnasiet framöver. Den främsta orsaken till förändringen i befolkningsprognosen är minskande barnafödande. Även senarelagt bostadsbyggande och förändringar i flyttmönster påverkar.

Utbildningsförvaltningen
Avdelningen för utveckling och samordning

Hantverkargatan 2F
Box 22049
104 22 Stockholm
Växel 08 508 33 000
Fax
registrator.utbildning@edu.stockholm.se
<https://start.stockholm/>

Det är viktigt att påtala att befolkningsprognosen samt ett redan befintligt överskott av platser inom gymnasieskolan i regionen gör att det finns ett behov att iaktta försiktighet i bedömningen. Det är även angeläget att sökande huvudmän säkerställer att de har tillgång till idrottslokaler. Idag råder brist på idrottslokaler i staden och är

något som kan skapa svårigheter för såväl befintliga som tillkommande huvudmän att få tillgång till i den utsträckning som behövs.

Utbildningsförvaltningens sammantagna bedömning är att det inte finns ett behov av nya platser i regionen utifrån befolkningsprognosen. Samtidigt bedömer utbildningsförvaltningen att vissa av de specifika utbildningarna som inkommit avseende särskilda varianter kompletterar dagens befintliga utbud och bedöms inte få negativa konsekvenser för eleverna eller Stockholms stads utbildningsväsende.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på remisserna till Skolinspektionen. Beslutet justeras omedelbart.

Bakgrund

Ansökan om godkännande av huvudman för fristående gymnasieskola och anpassad gymnasieskola görs till Skolinspektionen. Ansökningarna remitteras sedan till lägeskommunen, samt till närliggande kommuner, för yttrande om utbildningen innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Kommunens yttrande ska innehålla en beskrivning av etableringarnas ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som kan uppstå på lång sikt, i vart fall över en femårsperiod, vid start av de utbildningar som ansökningarna omfattar. Skolinspektionen beslutar därefter om ansökan ska godkännas.

När en enskild huvudman har godkänts för en utbildning ska denna starta senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet. Föreliggande ansökningar avser därmed utbildningsstart senast läsåret 2026/2027, om inget annat anges.

Förvaltningen har de senaste åren följt upp antalet platser som har realiserats av de ansökningar som Skolinspektionen beslutat att godkänna. Uppföljningen visar att långt ifrån alla beviljade platser blir reella platser inom två år. Förvaltningen fortsätter följa denna utveckling som utgör ett viktigt underlag i stadens planerings- och dimensioneringsarbete.

För att Skolinspektionen ska kunna göra en helhetsbedömning av vilka följder en etablering kan medföra bör kommunen utöver en konsekvensbeskrivning bifoga följande.

1. En befolkningsprognos över kommunens 16-åringar de kommande fem åren (år 2025–2030).
2. En sammanställning över antalet kommunala och fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i kommunen som idag erbjuder de program och inriktningar som omfattas av ansökningarna.
3. Uppgift om antalet befintliga platser på respektive sökt program och inriktning vid kommunala respektive fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor i kommunen.
4. Uppgift om kommunen avser att erbjuda sökta program och inriktningar läsåret 2024/2025 samt om möjligt läsåret 2025/2026.

Utbildningsförvaltningen yttrar sig i ett samlat remissvar. Skolinspektionen har medgett anstånd att inkomma med svar senast den 27 september 2024.

Ärendet

Ansökningarna avseende gymnasieskola omfattar särskilda varianter inom det estetiska området av naturvetenskapsprogrammet eller samhällsvetenskapsprogrammet. Vid fullt utbyggd verksamhet rör det sig om 177 platser.

Ansökningarna med angivande av Skolinspektionens diarienummer ordnade per ansökan redovisas i tjänsteutlåtandets bilaga 1.

Den konsekvensbeskrivning som Skolinspektionen begär av staden redovisas under förvaltningens synpunkter och förslag nedan. De uppgifter som Skolinspektionen utöver konsekvensbeskrivningen efterfrågar medföljer som bilaga 2–4.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 17 september 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 18 september 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Gymnasieutbildningen i Region Stockholm är samordnad genom ett samverkansavtal mellan regionens samtliga 26 kommuner samt Håbo kommun. Det betyder att eleverna i regionen och Håbo kommun fritt kan söka alla gymnasieutbildningar på nationella gymnasieprogram i samverkansområdets kommunala och fristående gymnasieskolor. Det finns dock inget samverkansavtal mellan

regionens kommuner när det gäller utbildningar i anpassad gymnasieskola.

Befolkningsutveckling och behovet av nya platser

Fram till år 2026 förväntas antalet unga i gymnasieålder öka. Efter det blir det en viss minskning och sedan planar befolkningskurvan ut. Inom grundskolan har befolkningsprognosen under de senaste åren visat på ett kraftigt minskat elevantal i Stockholms stad som kan komma att påverka även gymnasiet framöver.

Även Stockholms stads långsiktiga prognoser (fram till 2045) visar att elevantalet har nått en topp år 2026, som den sedan inte förväntas överstiga kommande två decennier. Den främsta orsaken till förändringen i befolkningsprognosen är minskande barnafödande. Även senarelagt bostadsbyggande och förändringar i flyttmönster påverkar. Den nuvarande befolkningsprognosen visar att det kommer finnas 7 200 fler elever i länets gymnasieskolor år 2026 jämfört med 2022. Efter det blir det en viss minskning och sedan planar befolkningskurvan ut. Det kommer att vara 800 fler 16-åringar i regionen 2032 jämfört med 2022, enligt Sweco:s rapport till staden. Samtidigt visar antagningsstatistik från Storsthlm att det var 3100 lediga platser i årskurs 1 år 2022. Storsthlm räknar med ett överskott på 2400 platser i årskurs 1 år 2031.

Utbildningsförvaltningen ser inget behov av nya platser i regionen utifrån befolkningsprognosen. Däremot kan en del nya studievägar/utbildningar komplettera det befintliga utbudet på ett sätt som breddar ungas valmöjligheter, och utan att det får påtagligt negativa konsekvenser för kommunen som huvudman.

Utöver dagens befintliga kapacitet i egen regi planerar förvaltningen tillskapa cirka 1 200 nya elevplatser fram till år 2026, vilket motsvarar det förväntade behovet fram till år 2031. Utgångspunkten i prognosen är att respektive program har samma andel antagna som i augusti 2022. Detta kan givetvis förändras under de kommande åren.

Elevernas intresse för olika program

Utvecklingen för högskoleförberedande program i regionen visar att elevernas intresse för ekonomiprogrammet fortsätter öka samtidigt som intresset för naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet minskat något över tid. Elevernas intresse för estetiska programmet har kraftigt minskat 2024.

Konsekvensbedömning

Som framgår av ovan innebär stadens och regionens befolkningsprognoser att det inte finns ett generellt ökat behov av antalet studieplatser. Elevantalsframskrivningen har förändrats

avsevärt de senaste åren och Stockholms stad kommer tillföra 1200 kommunala platser inom två år.

Utbildningsförvaltningens sammantagna bedömning är att det inte finns ett behov av nya platser i regionen utifrån befolkningsprognosen. De ansökningarna som hanteras i det här yttrandet rör naturvetenskapsprogrammet eller samhällsvetenskapsprogrammet med olika särskilda varianter. Flera av ansökningarna är förnyelser av särskilda varianter men inkluderar även, i vissa fall, ökning av elevplatser.

Flera av de särskilda varianterna kompletterar dagens befintliga utbud och bedöms inte få större negativa konsekvenser för eleverna eller Stockholms stads utbildningsväsende. Det är dock viktigt att påtala att befolkningsprognosen samt ett redan befintligt överskott av platser inom gymnasieskolan i regionen gör att det finns ett behov att iakttä försiktighet i bedömningen.

Det är även angeläget att sökande huvudmän säkerställer att de har tillgång till idrottslokaler. Idag råder brist på idrottslokaler i staden och är något som kan skapa svårigheter för såväl befintliga som tillkommande huvudmän att få tillgång till idrottslokaler i den utsträckning som behövs.

Konsekvenser för barns rättigheter och jämställdhet

Barnets bästa har beaktats i detta ärende. För att fler barn ska få gå i gymnasieskolan (barnkonventionen artikel 28) och för att barnen i Stockholms stad ska ha rätt till en utbildning som ska syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter (barnkonventionens artikel 29) är det av stor vikt att utbildningsförvaltningen strävar efter att säkerställa att vi har en hållbar skolplanering som möjliggör för fler barn att få plats på en gymnasieutbildning som leder till högre utbildning eller arbete samt att det inte sker en överetablering av skolplatser som riskerar att leda till påtagliga negativa konsekvenser för skolverksamheten och som påverkar barns rätt till utbildning negativt.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remisserna till Skolinspektionen. Beslutet kräver omedelbar justering med hänsyn till remisstiden.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Niclas Westin
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilagor

1. Sammanställning av från Skolinspektionen till Stockholms stad remitterade ansökningar fristående gymnasieskolor.
2. Prognos över befolkningsutvecklingen gällande 16-åringar i Stockholms stad 2023–2031 och andra elevprognoser.
3. Framskrivning av antal elever i gymnasieskolan
4. Studievägsutbud 2024–2025
5. Slutantagning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-09-17